

Briselē, 30.9.2020.
SWD(2020) 308 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

**2020. gada ziņojums par tiesiskumu
Valstu sadaļa – tiesiskuma situācija Spānijā**

Pavaddokuments dokumentam

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

2020. gada ziņojums par tiesiskumu

Tiesiskuma situācija Eiropas Savienībā

{COM(2020) 580 final} - {SWD(2020) 300 final} - {SWD(2020) 301 final} -
{SWD(2020) 302 final} - {SWD(2020) 303 final} - {SWD(2020) 304 final} -
{SWD(2020) 305 final} - {SWD(2020) 306 final} - {SWD(2020) 307 final} -
{SWD(2020) 309 final} - {SWD(2020) 310 final} - {SWD(2020) 311 final} -
{SWD(2020) 312 final} - {SWD(2020) 313 final} - {SWD(2020) 314 final} -
{SWD(2020) 315 final} - {SWD(2020) 316 final} - {SWD(2020) 317 final} -
{SWD(2020) 318 final} - {SWD(2020) 319 final} - {SWD(2020) 320 final} -
{SWD(2020) 321 final} - {SWD(2020) 322 final} - {SWD(2020) 323 final} -
{SWD(2020) 324 final} - {SWD(2020) 325 final} - {SWD(2020) 326 final}

KOPSAVILKUMS

Spānijas tiesu sistēma saskaras ar problēmām saistībā ar tās efektivitāti un arvien ilgākiem tiesvedības procesiem. Lai risinātu šo jautājumu, tiek sagatavots jauns Kriminālprocesa kodekss, kura mērķis ir paātrināt kriminālprocesu, kā arī likumprojekts par procesuālajiem un tehnoloģiskajiem pasākumiem. Elektronisko līdzekļu izmantošana tiesu sistēmā jau ir iesakņojusies, un tiek veikti turpmāki uzlabojumi, taču joprojām pastāv dažas problēmas, jo īpaši attiecībā uz dažādos valsts reģionos izmantoto sistēmu savietojamību. Vēl viens izaicinājums ir Tiesu padomes stāvoklis, jo īpaši ņemot vērā to, ka tās jaunie locekļi vēl nav iecelti. Tiek diskutēts arī par attiecībām starp ģenerālprokuroru un izpildvaru, jo īpaši ģenerālprokurora iecelšanas kārtību un pilnvaru termiņu, kā arī saziņas ar tieslietu ministru reģistrāciju.

Pēdējos gados Spānija ir nostiprinājusi pretkorupcijas regulējumu gan no preventīvā, gan no represīvā aspekta. Lai gan Spānijai nav visaptverošas korupcijas apkarošanas stratēģijas, 2019. gada februārī pieņemtās Valsts stratēģijas pret smagu un organizētu noziedzību mērķis ir uzlabot izmeklēšanas spējas un piekļuvi finanšu datu bāzēm, kā arī uzlabot aģentūru savstarpējo sadarbību. Kaut arī Kriminālkodekss un Kriminālprocesa kodekss tika pārskatīti 2019. gada februārī, tiek gatavots jauns likumprojekts, ar kuru grozīs Kriminālprocesa kodeksu. Tā rezultātā Spānija ir ieviesusi uzlabotu tiesisko regulējumu attiecībā uz profesionālo godprātību publiskajā sektorā, stiprinot profesionālās godprātības mehānismus parlamentā, kā arī nostiprinot procedūras saistībā ar aktīvu atklāšanu un augsta ranga amatpersonu interešu konfliktu un neatbilstībām valsts centrālajā pārvaldē. Tagad attiecībā uz smagiem pārkāpumiem pastāv pagarināts noilgums un par korupcijas noziegumiem var piemērot bargākas sankcijas, tostarp ilgāku aizliegumu pildīt valsts amatpersonas pienākumus. Ir ierosinātas, bet vēl nav pieņemtas tiesību aktu izmaiņas, ar kurām tiek reglamentēta lobēšana un nostiprināta trauksmes cēlēju aizsardzība, un visaptverošs korupcijas apkarošanas likumprojekts. 2019. gada aprīlī tika pieņemts jauns ētikas kodekss parlamenta deputātiem, ar ko izveidots Parlamentārais interešu konfliktu birojs šī ētikas kodeksa ievērošanas pārraudzībai.

Konstitūcija nosaka tiesības uz vārda brīvību un plašsaziņas līdzekļu brīvību, kā arī tiesības uz informāciju. Lai gan televīzijas un radio nozarē ir noteiktas stingrākas īpašumtiesību pārredzamības prasības, tās neattiecas uz drukāto plašsaziņas līdzekļu nozari. Uzņēmumu reģistrā (*registro mercantil*) pieejamā informācija ir tāda pati kā par citu veidu uzņēmumiem Spānijā, un tā ir plašai sabiedrībai grūti saprotama. Tika izteiktas bažas par jauniem tiesību aktiem par sabiedrības drošību, jo tie, iespējams, ierobežo informācijas brīvību un vārda brīvību.

Tiesību aktu pieņemšanas process paredz pārredzamības garantijas un ieinteresēto personu iesaistīšanu, jo īpaši sabiedrisko apspriešanu veidā. Joprojām tiek ieviesta pārredzamības sistēma, un visiem Spānijas reģioniem tagad ir savs tiesiskais regulējums šajā jomā. Valdības likumdošanas iniciatīvu un tās tiesības izdot dekrētlikumus kontrolē parlaments un Konstitucionālā tiesa. Ombudam ir plašas pilnvaras, kuras tas var īstenot, aizstāvēt pilsoņu tiesības. Valdība ir izstrādājusi atvērtās pārvaldības politiku ar mērķi vēl vairāk iesaistīt iedzīvotājus valsts politikas veidošanā.

I. TIESU SISTĒMA

Spānijas tiesu sistēma sastāv no vispārējās jurisdikcijas tiesām¹ un specializētām tiesām², un tā ir strukturēta atbilstoši valsts teritoriālajai organizācijai. Augstākā tiesa ir augstākā tiesu iestāde visās tiesību jomās. Konstitucionālās lietas ir piekritīgas Konstitucionālajai tiesai, kura arī izskata individuālus iesniegumus par pamattiesību pienācīgu ievērošanu. Ar Spānijas Konstitūciju izveidotā Tiesu ģenerālpadome ir tiesu pašpārvaldes iestāde, kas nodrošina tiesu un tiesnešu neatkarību³. Padome pati par sevi nav daļa no tiesu varas. Tā veic disciplinārus pasākumus un ir kompetenta iecelt, pārcelt un paaugstināt tiesnešus, kā arī atbild par tiesnešu apmācību un pieņemšanu darbā. Valsts prokuratūra ir integrēta tiesu sistēmā, piešķirot tai funkcionālu autonomiju, un tās uzdevums ir veicināt taisnīgumu, nodrošinot likumu aizsardzību un aizstāvēt pilsoņu tiesības un vispārējās intereses. Ģenerālprokuroru iecel valsts vadītājs saskaņā ar valdības priekšlikumu pēc apspriešanās ar Tiesu ģenerālpadomi⁴. Vietējās advokātu asociācijas ir profesionālu publisko tiesību organizācijas, kas nav atkarīgas ne no valsts pārvaldes, ne arī no valsts iestāžu budžeta, kā arī to aktīvi nav publiski. Tām ir kompetence profesionālās darbības organizēšanās un profesionālajā deontoloģijā, un tās apstiprina savu ētikas kodeksu.

Neatkarība

Tiesu padome veic savas funkcijas *ad interim* kopš 2018. gada decembra. Saskaņā ar Konstitūciju šīs padomes sastāvā ir Augstākās tiesas priekšsēdētājs (kurš vada padomi) un vēl 20 personas — 12 tiesneši vai miertiesneši un 8 advokāti vai citi juristi, kam ir atzīta kompetence un vairāk nekā 15 gadu profesionālās darbības pieredze⁵. Parlaments atbild par padomes tiesnešu iecelšanu⁶ pēc tam, kad padome iesniegusi to kandidātu sarakstu, kuri saņēmuši tiesnešu asociācijas vai 25 tiesnešu atbalstu⁷. Jauno padomes locekļu iecelšana notiek ar kvalificētu trīs piektdaļu balsu vairākumu. Divās 2019. gadā notikušajās vispārējās vēlēšanās šāds vairākums netika sasniegts, un padomes locekļi ir palikuši amatos *ad interim* līdz jaunas padomes ievēlēšanai. Profesionālās asociācijas ir aicinājušas atjaunot padomi⁸, kā arī ir juridiski apstrīdējušas esošās padomes kompetenci turpināt iecelt personas augstākajos tiesu sistēmas amatos⁹. Lai gan likums paredz, ka padome pilnvērtīgi darbosies, kamēr nebūs

¹ Aptver civiltiesību, krimināltiesību, administratīvo un sociālo tiesību jomas. Kopumā ir 2269 vispārējās jurisdikcijas pirmās instances tiesas.

² Komerctiesas, ES preču zīmju tiesas, tiesas, kurām ir īpaši pienākumi kriminālsodu piemērošanā, nepilngadīgo tiesas, tiesas, kas izskata pret sievietēm vērstas vardarbības gadījumus, un citas specializētas tiesas, kuras var izveidot ar Tiesu ģenerālpadomes lēmumu. Kopumā ir 1465 specializētas jurisdikcijas pirmās instances tiesas.

³ Miertiesnešu un tiesnešu neatkarība ir nostiprināta Spānijas Konstitūcijas 117. pantā.

⁴ Spānijas Konstitūcijas 124. panta 4. punkts.

⁵ Lai gan Konstitūcija nosaka, ka astoņi advokāti un citi juristi katrai parlamenta palātai jāieceļ ar trīs piektdaļu balsu vairākumu (četrus iecel Kongress un četrus — Senāts), tajā nav norādīts, kā jāieceļ tiesnešus pārstāvošie locekļi (Spānijas Konstitūcijas 122. panta 3. punkts).

⁶ No 12 locekļiem, kuriem jābūt tiesnešiem vai miertiesnešiem, 6 ievēl Kongress un 6 — Senāts no 36 kandidātu saraksta, ko ierosinājušas tiesnešu asociācijas vai tiesneši, kuri nav asociētie tiesneši (Konstitūtīvā likuma Nr. 6/1985 567. pants).

⁷ 51. un 52. attēls, 2020. gada ES rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā. Jāatzīmē, ka saskaņā ar Eiropas Padomes ieteikumiem ne mazāk kā pusei no šādu padomju locekļiem jābūt tiesnešiem, kurus izvēlējušies viņu līdzgaitnieki (Eiropas Padomes Ministru komitejas Ieteikums Nr. CM/Rec(2010)12, 27. punkts).

⁸ *El Pais*, “Los jueces exigen al ministro la renovación cuanto antes del Poder Judicial”, 2020. gada 20. februāris.

⁹ Augstākās tiesas Civillietu palātas 2019. gada 5. jūnija rīkojums.

iecelta jauna¹⁰, padome 2020. gada janvārī nolēma apturēt personu iecelšanu tiesu sistēmas amatos¹¹. Tomēr 2020. gada maijā padome atsāka minēto iecelšanu¹². Padomes priekšsēdētāja pienākumu izpildītājs ir atkārtoti pievērsis parlamenta uzmanību nepieciešamībai turpināt izvirzīt padomes locekļus¹³. Priekšsēdētāja pienākumu izpildītājs ir arī nosaucis pašreizējos apstākļus par “institucionālu anomāliju” un brīdināja, ka šīs situācijas ieilgšana varētu diskreditēt padomi¹⁴. Eiropas Padome ir atzīmējusi, ka šie notikumi apliecina, ka ir svarīgi nodrošināt, lai Tiesu padome netiktu uztverta kā politizējama¹⁵.

Sabiedrības priekšstatā tiesu sistēmas neatkarības līmenis ir vidējs. Kopš 2016. gada iedzīvotāju un uzņēmumu priekšstats par tiesu un tiesnešu neatkarību ir ievērojami svārstījies. 2020. gadā bija vērojams neliels uzlabojums salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu gan plašākā sabiedrībā (44 % tiesu neatkarību uzskata par “ļoti lielu” vai “diezgan lielu”), gan uzņēmumu vidū (42 % to uzskata par “ļoti lielu” vai “diezgan lielu”)¹⁶.

Tiek diskutēts arī par attiecībām starp ģenerālprokuroru un izpildvaru. Ģenerālprokuroru pēc valdības priekšlikuma amatā ieceļ valsts vadītājs no tādu izcilu Spānijas juristu vidus, kam ir vairāk nekā 15 gadu faktiskā darba pieredze. Pirms kandidāta izvirzīšanas valdībai jāuzklausā Tiesu ģenerālpadome, un attiecīgajai Deputātu kongresa komitejai jāizvērtē kandidāta piemērotība¹⁷. Augstākā tiesa var veikt iecelšanas likumības *ex post* kontroli. Valdībai nav pilnvaru ģenerālprokuroru atbrīvot no amata. Tomēr ģenerālprokurora pilnvaras beidzas vienlaikus ar valdības pilnvarām¹⁸. Šī sistēma ir tikusi kritizēta, jo īpaši ņemot vērā, ka pilnvaru termiņa sakritība var ietekmēt neatkarības uztveri¹⁹. Eiropas Padome ir uzsvērusi, ka, lai vairotu sabiedrības uzticību, ir svarīgi, lai kriminālvajāšana ne tikai būtu, bet arī šķistu taisnīga, objektīva un brīva no jebkādas ietekmes, jo īpaši politiska rakstura ietekmes²⁰. Eiropas Padome atzina, ka šis jautājums ir ticis pienācīgi apsvērts, taču mudināja iestādes veikt vairāk pamatotu uzlabojumu, lai prokuratūra būtu autonomāka un īpaši lai saziņa ar valdību būtu pārredzama²¹. Ģenerālprokurors rīkojas neatkarīgi un objektīvi, un valdība vai citas administratīvas vai tiesu iestādes nevar dot viņam norādījumus vai rīkojumus. Tomēr valdība var pievērst ģenerālprokurora uzmanību attiecīgām darbībām, aizstāvēt sabiedrības intereses²². Lai gan likums nosaka, ka visa saziņa starp izpildvaru un prokuratūru jāveic ar tieslietu ministra un

¹⁰ 1. jūlija Konstitūtīvā likuma Nr. 6/1985 570. pants. Padomes *ad interim* funkcijās tās kompetence nav ierobežota, izņemot attiecībā uz iespēju ievēlēt jaunu priekšsēdētāju.

¹¹ Tiesu padomes 2020. gada 16. janvāra paziņojums presei.

¹² Iecelšana tika atkal pārtraukta jūlijā. Padome paziņoja, ka tā tiks atsākta septembrī.

¹³ Tiesu padomes 2020. gada 15. jūlija paziņojums presei.

¹⁴ Tiesu padomes 2019. gada 23. decembra paziņojums presei.

¹⁵ GRECO ceturtās novērtēšanas kārtas “Korupcijas novēršana parlamenta deputātu, tiesnešu un prokuroru darbībā” otrais atbilstības starpziņojums, v. rekomendācija (29. un 32. punkts attiecībā uz nepieciešamību aizliegt politiķiem veikt atlasīti tiesnešu maiņai).

¹⁶ 44. un 46. attēls, 2020. gada ES rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā. Priekšstatu par tiesu sistēmas neatkarības līmeni raksturo, izmantojot šādus neatkarības līmeņa novērtējumus: ļoti zems (mazāk nekā 30 % respondentu uzskata, ka tiesu sistēmas neatkarība vērtējama kā diezgan liela vai ļoti liela); zems (30–39 %), vidējs (40–59 %), augsts (60–75 %), ļoti augsts (virs 75 %).

¹⁷ Padomes un Deputātu kongresa atzinumi ir konsultatīvi.

¹⁸ 30. decembra Likuma Nr. 50/1981 31. panta 1. punkta e) apakšpunkts.

¹⁹ GRECO piektās novērtēšanas kārtas novērtējuma ziņojums, 126. punkts.

²⁰ GRECO (2013), ceturtās novērtēšanas kārtas “Korupcijas novēršana parlamenta deputātu, tiesnešu un prokuroru darbībā” novērtējuma ziņojums, 126. punkts.

²¹ GRECO (2019), ceturtās novērtēšanas kārtas otrais atbilstības starpziņojums, 54. punkts.

²² 30. decembra Likuma Nr. 50/1981 8. pants. Kad ģenerālprokurors saņem paziņojumus no valdības, viņš lemj par pieprasīto pasākumu dzīvotspēju un piemērotību, vispirms šajā jautājumā uzklaustījis Augstākās tiesas Prokuroru palātas valdi; tad ģenerālprokurors iesniedz valdībai savu lēmumu un tā pamatojumu.

ģenerālprokurora starpniecību²³, tas neprasa šīs saziņas publiskošanu, kā arī neuzliek pienākumu šādus paziņojumus reģistrēt rakstiski. Saistībā ar šo jautājumu bažas ir izteikusi arī Pretkorupcijas starpvalstu grupa (*GRECO*)²⁴. Šķiet, ka praksē daži no šiem paziņojumiem tiek publicēti paziņojumos preseī Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnē²⁵. Ieinteresētās personas vērš uzmanību uz to, cik būtiski ir nodrošināt šādu publicitāti, lai kļiedētu jebkādu priekšstatu par izpildvaras politisku iejaukšanos prokuratūrā un stiprinātu sabiedrības uzticību krimināltiesību sistēmai²⁶.

Kvalitāte

Tiek gatavots likumprojekts, ar ko grozīs Kriminālprocesa kodeksu. Tieslietu ministrija 2020. gada aprīlī uzsāka Kriminālprocesa kodeksa pārskatīšanas procedūru. Īpaši tiek apsvērtas būtiskas izmaiņas izmeklēšanas posmā, kas ļaus tiesas izmeklēšanu vadīt prokuroriem. Esošās sistēmas ietvaros izmeklēšanas tiesnesim ir piešķirtas pilnvaras vadīt izmeklēšanu, savukārt prokurori var pieprasīt tikai piesardzības vai izmeklēšanas pasākumu pieņemšanu, kas jāveic tiesnesim²⁷. Ieinteresētās personas kritizē pašreizējo sistēmu, saistot to ar kriminālprocesu efektivitātes trūkumu²⁸. Kriminālprocesa kodeksa 324. pants jau tika grozīts 2020. gada jūlijā, lai pagarinātu izmeklēšanas termiņus. Veikt šo pārskatīšanu aicināja ieinteresētās personas, jo stingrie izmeklēšanas termiņi tika uzskatīti par neatbilstīgiem tādai rūpībai, kāda nepieciešama sarežģītu lietu izmeklēšanā²⁹.

Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) rīku izmantošana jau ir iesakņojusies tiesu sistēmā, un ieguldījumi digitalizācijā turpinās. Ir pilnībā ieviests projekts “Justicia Digital”, kas vērsts uz administratīvo modernizāciju un digitālo risinājumu izmantošanu tieslietu sistēmā. Tomēr atsevišķos autonomos reģionos izmantoto pārvaldības sistēmu savietojamība joprojām rada problēmas. Projekta “Justicia 2030” ietvaros plānots efektīvāk integrēt IKT pakalpojumus tiesiskuma jomā³⁰. Šī projekta mērķis ir izveidot jaunu modeli saziņai ar iedzīvotājiem, automātiski un proaktīvi nodrošinot pakalpojumus. Projekts ietver arī alternatīvu līdzekļu izstrādi strīdu izšķiršanai. Lai gan Spānijā vēl jāuzlabo tiesu sistēmas digitālā pārveide, valstī ir nodrošināta augsta IKT pieejamība lietu pārvaldības nolūkiem³¹. Spānija ir arī viena no tām dalībvalstīm, kas ievieša lielāko daļu pasākumu mašīnlasāmu tiesas nolēmumu sagatavošanai³². Spānija saņēma Eiropas Komisijas atbalstu, lai palielinātu tiesu iestāžu pieejamību un kvalitāti, veicinot tiesiskuma īstenošanu kibertelpā, ar stratēģisku un uz zināšanām vērstu pieeju, kā arī visaptverošām izmaiņām pārvaldībā un apvienojot attiecīgās IKT sistēmas, ko izmanto Tieslietu ministrija un autonomie reģioni, vai nodrošinot

²³ 30. decembra Likuma Nr. 50/1981 8. panta 2. punkts.

²⁴ *GRECO* (2019), ceturtās novērtēšanas kārtas otrais atbilstības starpziņojums, ix. rekomendācija.

²⁵ Šo praksi atzinīgi novērtēja *GRECO* (*GRECO* ceturtās novērtēšanas kārtas otrais atbilstības starpziņojums, 57. punkts).

²⁶ Skatīt, piemēram: *Asociación de Fiscales* (2020), “Contestación de la Asociación de Fiscales a la consulta realizada por la Comisión Europea para el ‘Annual Rule of Law Report - stakeholder consultation’ (Informe Anual sobre el Estado de Derecho)”.

²⁷ 30. decembra Likuma Nr. 50/1981 5. pants.

²⁸ *Asociación de Fiscales* (2020), “Contestación de la Asociación de Fiscales a la consulta realizada por la Comisión Europea para el ‘Annual Rule of Law Report - stakeholder consultation’ (Informe Anual sobre el Estado de Derecho)”.

²⁹ *Asociación de Fiscales* (2020), “Contestación de la Asociación de Fiscales a la consulta realizada por la Comisión Europea para el ‘Annual Rule of Law Report - stakeholder consultation’ (Informe Anual sobre el Estado de Derecho)”.

³⁰ Spānijas sniegtā informācija 2020. gada ziņojumam par tiesiskumu.

³¹ 40. attēls, 2020. gada ES rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā.

³² 29. attēls, 2020. gada ES rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā.

to pilnīgu sadarbību. Spānija saņēma arī Eiropas Savienības un Eiropas Padomes atbalstu, lai uzlabotu tiesu statistikas apkopošanu un palielinātu par atbalsta sniegšanu cietušajai pusei atbildīgā biroja kapacitāti (IKT un institucionālais atbalsts)³³. Pašreiz notiekošajā projekta otrajā posmā Eiropas Padome atbalstīs dažus no “Justicia 2030” projektiem, piemēram, elektroniskā procesa normu īstenojamības izpēti un digitālo projektu īstenošanas rokasgrāmatas izstrādi.

Covid-19 pandēmija ir ietekmējusi tiesu sistēmas darbību. Spānija izsludināja ārkārtas stāvokli 14. martā³⁴. Līdz ar to tiesu darbība bija ierobežota trīs mēnešus, kuru laikā bija spēkā ārkārtas stāvoklis, turpinot veikt procesuālās darbības tikai saistībā ar steidzamām procedūrām, un procesuālie termiņi tika apturēti. Ieinteresētās personas ir paidušas bažas, ka šie pasākumi var ietekmēt tiesu sistēmas spēju pabeigt uzkrājušās lietas un apstrādāt paredzamo tiesvedības pieaugumu, jo īpaši ņemot vērā jau sistēmā radušās efektivitātes problēmas³⁵. Notiek mēģinājumi samazināt Covid-19 pandēmijas ietekmi uz tiesu sistēmu. Jo īpaši ir pieņemti jauni tiesību akti, kas paredz ne tikai īpašus procesuālos un organizatoriskos pasākumus³⁶, bet arī īpašas normas bankrota procedūrām³⁷. Paredzētie pasākumi ietver arī plašāku digitālo tehnoloģiju izmantošanu procesuālām darbībām.

Efektivitāte

Tiesvedības ilgums Spānijā pieaug. Civillietu, komercietu un administratīvo lietu izskatīšanas laiks pirmajā instancē kopš 2016. gada pieaug³⁸. Īpaši ilgi tiek izskatītas civillietas un komercietas Augstākajā tiesā, kur izskatīšanas laiks pārsniedz 600 dienas³⁹. Turklāt samazinās arī lietu pabeigšanas koeficients. Strīdīgu civillietu un komercietu pabeigšanas koeficients 2018. gadā samazinājās līdz 86,7 %⁴⁰. Ir samazinājies arī pabeigšanas koeficients pirmās instances administratīvajās tiesās, nokrītot zem 100 %. Tā kā sistēmā nonāk vairāk lietu, nekā tiek atrisinātas, rodas neizskatīto lietu uzkrājums, kas turpina pieaugt⁴¹. Spānijā ir sasniegts labs efektivitātes līmenis dažās konkrētās ES tiesību jomās. Jo īpaši attiecībā uz ES preču zīmju pārkāpumu lietām tiesvedības ilgums 2018. gadā

³³ Eiropas Savienības un Eiropas Padomes sadarbības programma “Promoting cyber justice in Spain through change management and improvement of data collection”, I posms (no 2018. gada novembra līdz 2019. gada novembrim, budžets: 250 000 EUR) un II posms (no 2020. gada jūnija līdz 2022. gada februārim, budžets: 370 000 EUR).

³⁴ Karaļa Dekrēts Nr. 463/2020, ar kuru tiek paziņots par ārkārtas stāvokli Covid-19 izraisītās veselības krīzes rezultātā.

³⁵ Informācija, kas saņemta saistībā ar valsts apmeklējumu un apspriešanas procesu ziņojuma sagatavošanai; skatīt arī profesionālās apvienības “Juezas y Jueces para la Democracia” 2020. gada 18. maija paziņojumu preseī. Komisija ir pievērsusies šim jautājumam arī Eiropas pusgada kontekstā. 28. apsvērums, Padomes Ieteikums par Spānijas 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Spānijas 2020. gada stabilitātes programmu: https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/07/20/european-semester-2020-country-specific-recommendations-adopted/?utm_source=dsms-auto&utm_medium=email&utm_campaign=European+Semester+2020%3a+country-specific+recommendations+adopted.

³⁶ Piemēram, procesuālām vajadzībām 11.–31. augustu pasludināja par darbadienām.

³⁷ Karaļa 28. aprīļa Dekrētlukums Nr. 16/2020.

³⁸ 5. attēls, 2020. gada ES rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā.

³⁹ 7. attēls, 2020. gada ES rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā.

⁴⁰ 11. attēls, 2020. gada ES rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā. 11. attēls, 2020. gada ES rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā, kvantitatīvā fakto lapa.

⁴¹ 13. attēls, 2020. gada ES rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā.

samazinājās par pusi⁴². Savukārt attiecībā uz patērētāju aizsardzību vidējais izskatīšanas tiesā ilgums ir īss un saglabājas stabils⁴³.

Spānija īsteno pasākumus tiesu efektivitātes paaugstināšanai. Jo īpaši turpinās process, lai izveidotu jaunu Kriminālprocesa kodeksu, kura mērķis ir paātrināt kriminālprocesu. Tieslietu ministrija strādā arī pie likumprojekta par procesuālajiem un tehnoloģiskajiem pasākumiem un alternatīvu strīdu izšķiršanas procedūru ieviešanas. Šo pasākumu mērķis ir paātrināt tiesvedību, uzlabot tās efektivitāti un ieviest darbības, kas ļauj pašreizējai tiesvedības sistēmai saprātīgā un lietderīgā veidā reaģēt uz pilsoņu pieprasīto tiesisko aizsardzību⁴⁴.

II. PRETKORUPCIJAS REGULĒJUMS

Kompetences un atbildība saistībā ar pretkorupcijas politikas izstrādi un īstenošanu, kā arī korupcijas novēršanu, atklāšanu, izmeklēšanu un vainīgo saukšanu pie atbildības ir sadalīta starp vairākām tiesībaizsardzības iestādēm. 2015. gadā izveidotais Interesu konfliktu birojs atbild par aktīvu deklarēšanas kontroli, savukārt 2014. gadā izveidotā Pārredzamības un labas pārvaldības padome uzrauga informācijas pieejamību, kā arī pārredzamības nodrošināšanas pienākumu ievērošanu un labu pārvaldības praksi.

Saskaņā ar *Transparency International* 2019. gada korupcijas uztveres indeksu Spānija saņēma 62 no 100 punktiem un ierindojās 10. vietā Eiropas Savienībā un 30. vietā pasaule⁴⁵. 94 % respondentu 2020. gada Eiropabarometra aptaujā norādīja, ka korupciju uzskata par plaši izplatītu problēmu (vidēji ES: 71 %) ⁴⁶, un 58 % cilvēku jūtas korupcijas personīgi skarti ikdienas dzīvē (vidēji ES: 26 %). 34% cilvēku uzskata, ka ir pietiekami daudz veiksmīgu kriminālvajāšanas gadījumu, lai tas atturētu cilvēkus no korupcijas (vidēji ES: 36 %). Gandrīz deviņi no desmit uzņēmumiem uzskata, ka korupcija ir ļoti plaši vai diezgan izplatīta (88 %) (vidēji ES: 63 %) ⁴⁷. Vairāk nekā puse aptaujas respondentu uzņēmumu (52 %) uzskata, ka korupcija sagādā problēmas uzņēmējdarbībā (vidēji ES: 37 %), savukārt 21 % uzņēmumu uzskata, ka cilvēki un uzņēmumi, kurus pieķer kukuļdošanā augstai amatpersonai, tiek atbilstoši sodīti (vidēji ES: 31 %).

Spānija ir nostiprinājusi valsts tiesisko regulējumu, lai plaši reglamentētu kriminālatbildību par ar korupciju saistītiem nodarījumiem un kriminālvajāšanu, kā arī juridisko personu kriminālatbildību par kukuļošanu un korupciju starptautiskos tirdzniecības darījumos. Pēdējo piecu gadu laikā ir notikušas divas būtiskas reformas saistībā ar Kriminālkodeksa grozījumiem. Tika grozīta tirgošanās ar ietekmi definīcija attiecībā uz ārvalstu valsts sektora darbiniekiem un paplašināta privātpersonu veikta kukuļošanas pārkāpuma tirdzniecības darījumos darbības joma, attiecinot to arī uz personām, kuras akceptē labuma vai priekšrocību solījumu⁴⁸. Turklāt korporatīvā kriminālatbildība tika paplašināta, attiecinot to arī uz valsts resursu⁴⁹ piesavināšanās noziegumu un līdz ar to arī uz tām juridiskajām personām, kuras pārvalda valsts resursus vai atbild par šādiem valsts resursiem. Tagad attiecībā uz smagiem pārkāpumiem pastāv pagarināts noilgums un par

⁴² 18. attēls, 2020. gada ES rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā.

⁴³ 19. attēls, 2020. gada ES rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā.

⁴⁴ Spānijas sniegtā informācija 2020. gada ziņojumam par tiesiskumu.

⁴⁵ *Transparency International*, 2019. gada korupcijas uztveres indekss.

⁴⁶ Eiropabarometra speciālaptauja Nr. 502 (2020).

⁴⁷ Eiropabarometra 482. zibensaptauja (2020).

⁴⁸ Likuma Nr. 1/2019 286.bis pants.

⁴⁹ Likuma Nr. 1/2019 435. pants.

korupcijas noziegumiem var piemērot bargākas sankcijas, tostarp ilgāku aizliegumu pildīt valsts amatpersonas pienākumus.

Nav izveidota īpaša vispārēja pretkorupcijas stratēģija. Tomēr 2019. gada februārī pieņemtajā stratēģijā pret organizēto noziedzību un smago noziedzību korupcijas apkarošana ir noteikta kā prioritāte. Stratēģijā cita starpā ir noteikta nepieciešamība uzlabot piekļuvi finanšu datiem, sadarbību un koordināciju starp dažādiem dalībniekiem, kas iesaistīti cīņā pret šo noziedzības veidu, un īstenot pasākumus, kas paredzēti Krimināltiesību pretkorupcijas konvencijā. Šo jautājumu ir uzsvērusi arī GRECO, norādot, ka tiesībaizsardzības iestādes, jo īpaši policija un zemessardze, varētu uzlabot minēto koordināciju un kopīgi izstrādāt pretkorupcijas stratēģiju, kas paredzēta iekšējo atbilstības mehānismu stiprināšanai⁵⁰.

Korupcijas noziegumu izmeklēšanas un kriminālvajāšanas pienākumi ir sadalīti starp vairākām tiesībaizsardzības iestādēm. Valsts prokuratūras Korupcijas un organizētās noziedzības īpašās prokuratūras (ACPO) galvenā kompetence ir izmeklēt visas būtiskās lietas, kas saistītas ar ekonomiska rakstura pārkāpumiem vai jebkādiem pārkāpumiem, ko veikušas valsts amatpersonas, pildot dienesta pienākumus saistībā ar korupciju⁵¹. Papildus prokuratūras izmeklēšanas darbības veikšanai ACPO var tieši iesaistīties kriminālprocesos īpašās korupcijas noziegumu lietās, piemēram, saistībā ar valsts līdzekļu piesavināšanos, tirgošanos ar ietekmi, kukuļošanu ārvalstīs, kas ietilpst tās jurisdikcijā⁵². Izmeklēšanas darbs pamatā balstās uz četru grupu, tostarp nodokļu inspektoru, kontrolieru, tiesībaizsardzības iestāžu un specializētu policijas darbinieku, analītiskajām spējām. Pārējās lietas izskata citas prokuratūras nodaļas un teritoriālās struktūrvienības⁵³. ACPO strādā 29 prokurori, tostarp virsprokurors. Ņemot vērā 2018. gada pārskatā⁵⁴ konstatēto resursu trūkumu, valdība 2019. gada aprīlī nostiprināja ACPO iespējas ar vēl deviņiem amatiem⁵⁵. Attiecībā uz personāla sadalījumu GRECO puda bažas par prokuratūras un pretkorupcijas prokuratūras autonomiju, ņemot vērā, ka par personāla piešķiršanu lemj Tieslietu ministrija⁵⁶. Saskaņā ar Tiesu ģenerālpadomes publicētajiem datiem no 2019. gada lietām, kas attiecas uz korupcijas noziegumiem, 91 lietā (71 % lietu) tika pieņemts notiesājošs spriedums un 26 lietās (29 % lietu) — attaisnojošs spriedums.

Noteikumi par aktīvu atklāšanu, interešu konfliktu un neatbilstībām dažādos valdības līmeņos un amatpersonu kategorijās nav konsekventi. Reģionālajā un vietējā līmenī trūkst pielāgotu preventīvu stratēģiju attiecībā uz korupcijas novēršanu. Aktīvu deklarēšanas režīms ir ieviests, un prasības par augstākā līmeņa amatpersonu un valdības locekļu aktīvu, interešu un neatbilstību atklāšanu ir noteiktas 2015. gada 30. marta Likumā Nr. 3/2015. Interešu konfliktu birojs (*Oficina de Conflictos de Intereses — OCI*) tika izveidots 2006. gadā un nostiprināts 2015. gadā. Tas atbild par politiski iecelto personu aktīvu deklarēšanas, neatbilstību un interešu konfliktu kontroli, kā arī par valsts amatpersonu neatbilstību režīma pārvaldību. OCI ir pakļauts Teritoriālās politikas un civildienesta ministrijai, un saskaņā ar

⁵⁰ GRECO piektās novērtēšanas kārtas novērtējuma ziņojums.

⁵¹ 24. aprīļa Likums Nr. 10/1995, ar kuru groza 30. decembra Likumu Nr. 50/1981, kas reglamentē Valsts prokuratūras Konstitūtīvos statūtus, un izveido Īpašo prokuratūru ar korupciju saistītu ekonomisko noziegumu apkarošanai: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1995-10066>.

⁵² Valsts prokuratūras Konstitūtīvo statūtu 19.4. pants.

⁵³ ESAO, "Specialised Anti-Corruption Institutions – Review of Models, Anti-Corruption Network for Eastern Europe and Central Asia".

⁵⁴ Pretkorupcijas prokuratūra (2018), 2018. gada pārskats, 468. lpp.

⁵⁵ Karaļa 2010. gada 12. aprīļa Dekrēts Nr. 255/2019.

⁵⁶ GRECO ceturtās novērtēšanas kārtas otrais atbilstības starpziņojums.

tiesību aktiem tas darbojas ar pilnu funkcionālu autonomiju⁵⁷. Interesu konfliktu biroja pilnvaras gadu gaitā ir palielinājušās. Reģionālā līmenī nav pastāvīga mehānisma regulārai sadarbībai ar līdzīgām struktūrām. Tomēr *OCI* sniedz palīdzību reģionālajiem birojiem pēc pieprasījuma⁵⁸.

Pārredzamības un labas pārvaldības padome uzrauga informācijas pieejamību, pārredzamības pienākumu ievērošanu un labu pārvaldības praksi. Kā norādīja *GRECO*, padome saskaras ar problēmām saistībā ar finanšu resursiem un cilvēkresursiem⁵⁹. Daži reģionālie tiesību akti prasa augsta ranga amatpersonām publicēt to darba kārtību.

Ir izstrādāti noteikumi par ētiku un interešu konfliktiem attiecībā uz valdības un augstākā līmeņa amatpersonām. Izņemot šos noteikumus⁶⁰, nav atsevišķa kodeksa visām vēlētajām amatpersonām. *GRECO* šajā sakarā atzīmēja nepieciešamību izveidot vienotu, sabiedrībai pieejamu rīcības kodeksu, kurā cita starpā būtu noteikti praktiski īstenošanas pasākumi⁶¹. Kongress apstiprināja savu pirmo Rīcības kodeksu 2019. gada 28. februārī⁶². Rīcības kodeksā ir noteikti principi, kas reglamentē deputātu uzvedību, kā arī noteikts, ka deputātiem jāveic visi nepieciešamie pasākumi, lai izvairītos no nonāksanas interešu konflikta situācijās. Parlamentārajam interešu konfliktu birojam ir pienākums pārbaudīt Interesu reģistrā iekļauto paziņojumu saturu. Šajā rīcības kodeksā iestrādātās izmaiņas nosaka, ka katram deputātam jāpublicē sava institucionālā darba kārtība Kongresa Pārredzamības portālā. Tas ietver tikšanās ar jebkuras tādas struktūras pārstāvjiem, kurai ir interešu grupas statuss. Kodeksā ir paredzēta arī procedūra sankciju piemērošanai deputātiem pārkāpumu gadījumā.

Jāpievērš uzmanība trauksmes cēlēju aizsardzībai un lobēšanas regulējumam. Liecinieku un ekspertu aizsardzības programma nodrošina aizsardzības pasākumus personām, kuras jūtas fiziski apdraudētas⁶³, taču Spānijā trūkst vispārēja trauksmes cēlēju aizsardzības regulējuma, lai gan ir daži nozaru tiesību akti. 2019. gadā tika izskatīts jauns likumdošanas priekšlikums, lai novērstu sistēmas nepilnības, pamatojoties uz Trauksmes cēlēju aizsardzības likumu, kas vēl nebija pieņemts. 2020. gada jūnijā valdība sāka strādāt pie jauna likumprojekta trauksmes cēlēju aizsardzībai. Spānijā arī nav īpašu tiesību aktu lobēšanas jomā. Tomēr īpašus noteikumu par lobēšanu ir pieņēmusi daži autonomie reģioni un pašvaldības⁶⁴. Arī *GRECO* ir uzsvērusi šo problēmu⁶⁵.

III. PLAŠSAZIŅAS LĪDZEKĻU PLURĀLISMS

Konstitūcija nosaka tiesības uz vārda brīvību un plašsaziņas līdzekļu brīvību. Turklāt Spānijā ir pieņemti vairāki progresīvi tiesību akti un izstrādāts visaptverošu tiesiskais regulējums plašsaziņas līdzekļu plurālisma nodrošināšanai. Neatkarīga vairākas jomas reglamentējoša institūcija uzņemas audiovizuālā regulatora pienākumus. Spānijā pastāv nacionālais

⁵⁷ Kā noteikts Likumā Nr. 3/2015.

⁵⁸ Eiropas Komisija (2018), "Country Report Spain", SWD(2018) 207 final.

⁵⁹ *GRECO* piektās novērtēšanas kārtas novērtējuma ziņojums.

⁶⁰ Likums Nr. 3/2015 un Likums Nr. 19/2013.

⁶¹ *GRECO* piektās novērtēšanas kārtas novērtējuma ziņojums, 16. lpp.

⁶² Deputātu kongresa 2019. gada 2. aprīļa paziņojums presei.

⁶³ Likums Nr. 19/1994.

⁶⁴ Papildus tam vairākas valsts struktūras un uzņēmumi ir pieņēmuši rīcības kodeksus, kuros skarti arī ar lobēšanu saistītie aspekti.

⁶⁵ *GRECO* (2019), ceturtās novērtēšanas kārtas otrais atbilstības starpziņojums.

audiovizuālo sakaru pakalpojumu sniedzēju reģistrs, kuram sabiedrība var brīvi piekļūt un kas satur informāciju par īpašniekiem ar būtisku līdzdalību pakalpojumu sniedzēju kapitālā⁶⁶.

Regulatīvās pilnvaras attiecībā uz audiovizuālo mediju pakalpojumiem ir uzticētas Nacionālajai tirgus un konkurences komisijai (*Comisión Nacional de los Mercados y la Competencia* — *CNMC*). *CNMC* ir 2013. gadā ar likumu⁶⁷ izveidota vairākas jomas regulējoša iestāde, kuras mērķis ir apvienot vairākas esošās regulējošās iestādes vienā struktūrā, kas būtu atbildīga par vairāku jomu (konkurence, enerģētika, telekomunikācijas, pasta pakalpojumi, audiovizuālie mediji, kā arī dzelzceļi un lidostas) pārraudzību. Šīs apvienošanās pamatojums bija uzlabot attiecīgo struktūru neatkarību, kā arī nodrošināt tiesisko noteiktību un institucionālo uzticamību, pieņemot iekļaujošu skatījumu no normatīvajiem un konkurences aspektiem, lai veicinātu ekonomikas modernizāciju patērētāju labā. *CNMC* ietver četrus izmeklēšanas direktorātus (konkurences, enerģētikas, telekomunikāciju un audiovizuālā sektora, kā arī transporta un pasta pakalpojumu nozarēs), kas ziņo priekšsēdētājam. Attiecīgais izmeklēšanas direktorāts veic ar audiovizuālajiem medijiem saistītu lietu praktisko izskatīšanu. *CNMC* sastāv no divām pārvaldes struktūrām: padomes un priekšsēdētāja, kas vada padomi. Padome ir *CNMC* kolektīvā lēmēj institūcija. Tā sastāv no desmit locekļiem, ko iecēlusi valdība no personu ar augstu prestižu un profesionālu kompetenci komisijas darbības jomās vidus. To iecelšana jāapstiprina parlamentam, izvērtējot viņu piemērotību un iespējamos interešu konfliktus. Viņu pilnvaru termiņš ilgst sešus gadus, to nevar atjaunot, un uz to attiecas stingras atbilstības prasības. Pilnvaru termiņa izbeigšanas iemesli ir uzskaitīti 2013. gada likuma 23. pantā⁶⁸. Saskaņā ar 2013. gada likumu regulatīvā iestāde ir autonoma un pilnīgi neatkarīga no valdības, valsts iestādēm un visām uzņēmējdarbības un komerciālajām interesēm⁶⁹. *CNMC* ir ieguvusi stabilu reputāciju un tiek uzskatīta par pilnībā efektīvu un neatkarīgu savā darbā. Attiecīgi 2020. gada plašsaziņas līdzekļu plurālisma uzraudzības instrumenta (*MPM 2020*) ziņojumā par Spāniju⁷⁰ tiek pausts viedoklis, ka mediju regulatīvās iestādes neatkarība un efektivitāte ir pakļauta mazam riskam.

Noteikumi par plašsaziņas līdzekļu īpašumtiesību pārredzamību ir iekļauti Vispārējā audiovizuālās komunikācijas likumā⁷¹. Ar šo likumu tiek izveidots Nacionālais audiovizuālo sakaru pakalpojumu sniedzēju reģistrs⁷², kas ir brīvi pieejams sabiedrībai⁷³. Attiecībā uz līdzdalību minētā likuma 33. panta 2. punkts nosaka, ka īpašniekiem, kuriem ir būtiska līdzdalība (*significant participation*⁷⁴) pakalpojumu sniedzējos, arī būtu jāparādās

⁶⁶ Spānija 2020. gada preses brīvības indeksā ieņem 29. pozīciju, tāpat kā 2019. gadā. Skatīt organizācijas “Reportieri bez robežām” (2020) preses brīvības indeksā informāciju par Spāniju.

⁶⁷ 2013. gada 4. jūnija Likums Nr. 3/2013, ar ko izveido Nacionālo tirgus un konkurences komisiju (*Comisión Nacional de los Mercados y la Competencia*): <https://www.cnmc.es/file/64267/download>.

⁶⁸ Likums Nr. 3/2013, 23. pants, tostarp f) apakšpunkts: “f) atstādināšana pēc valdības rīkojuma, pamatojoties uz smagu pārkāpumu amata pienākumu pildīšanā vai to saistību nepildīšanu, kas attiecas uz neatbilstību, interešu konfliktu un konfidencialitātes pienākumu. Rīkojumu par atstādināšanu dod valdība neatkarīgi no iespējami piemērojamajiem sankciju noteikumiem un pēc izmeklēšanas, ko veicis ekonomikas un konkurētspējas ministrs”.

⁶⁹ Likums Nr. 3/2013, preambula un 2. pants.

⁷⁰ Plašsaziņas līdzekļu plurālisma uzraudzības instrumenta 2020. gada izdevums.

⁷¹ Likums Nr. 7/2010 (*Ley General de la Comunicación Audiovisual*). Preambulā kā viens no galvenajiem mērķiem ir norādīts “aizsargāt pilsoni pret dominējošā stāvokļa viedokli vai ierobežojumiem piekļuvei universālam saturam, kas raisa lielu interesi vai kam piemīt liela vērtība” (...) “garantējot arī plurālismu un pilsonisko tiesību aizsardzību; vienlaikus ieviešot skaidrus noteikumus par pārredzamību un konkurenci valsts un privātā sektora līdzāspastāvēšanas un audiovizuālo darbību liberalizācijas kontekstā”.

⁷² Reglamentē ar *Real Decreto* Nr. 847/2015.

⁷³ Reģistram var piekļūt šeit: <https://sedeaplicaciones.minetur.gob.es/RuecaListadosPublicos/>.

⁷⁴ Būtiska līdzdalība, ar kuru tieši vai netieši saprot: a) 5 % no kapitāla, b) 30 no balsstiesībām vai mazāk, ja tas ļautu 24 mēnešu laikā pēc iegādes noteikt vairāk nekā pusi valdes locekļu.

reģistrā ar pievienotu norādi par piederošo kapitālu procentos. Informācija ir pieejama arī Uzņēmumu reģistrā (*registro mercantil*), taču tā nav izsmelīga. *MPM 2020* norādīts, ka pat ekspertiem ir grūti skaidri saprast, kam faktiski pieder katrs uzņēmums, un tajā ietvertais rādītājs liecina par vidēju risku plašsaziņas līdzekļu plurālismam⁷⁵.

Tiesību normas reglamentē valsts reklāmas līgumu slēgšanu un institucionālās kampaņas⁷⁶. Valsts sekretārs komunikācijas jomā pārbauda, vai plašsaziņas līdzekļu plānos tiek ievēroti objektīvi kritēriji attiecībā uz dažādu plašsaziņas līdzekļu sadalījumu un nozīmi. Finanšu ministrijas Iepirkumu racionalizācijas un centralizācijas ģenerāldirekcija (*DGRCC*) centralizē dažādu valsts centrālās pārvaldes administratīvo iestāžu un aģentūru ierosinātos plašsaziņas līdzekļu plānu un kampaņu līgumus. Reizēm, atbilstoši specifikai, kas saistīta ar mērķauditoriju vai kampaņas mērķiem, var noteikt atšķirīgus kritērijus, ja vien tie nerada nevienlīdzību un atbilst doktrīnai, kas noteikta Konstitucionālās tiesas nolēmumos 104 un 130/2014.

Plašsaziņas līdzekļu brīvība ir aizsargāta ar likumu. Žurnālistu aizsardzības regulējuma pamatā ir Konstitūcija, jo tā paredz preses brīvību, tiesības uz vārda brīvību, kā arī tiesības piekļūt valsts iestāžu dokumentiem. Turklāt Spānijā ir pieņemti vairāki progresīvi tiesību akti un izstrādāts visaptverošu tiesiskais regulējums plašsaziņas līdzekļu plurālisma nodrošināšanai. Par nopietnu neslavas celšanu pret dažiem karaliskās ģimenes locekļiem to amata pienākumu izpildē viens no paredzētajiem soda mēriem ieslodzījums⁷⁷. Turklāt pēdējos gados ir reģistrēti gadījumi, kuros notikusi naidīga vēršanās pret žurnālistiem, tostarp situācijas, kad žurnālisti saņēmuši draudus vai tikuši pakļauti vardarbībai⁷⁸.

Pilsoniskā sabiedrība ir paudusi bažas par informācijas brīvības aizsardzību. 2015. gada Kriminālkodeksa reformas⁷⁹, Konstitūtīvā likuma Nr. 2/2015, kā arī Konstitūtīvā likuma par sabiedrības drošības aizsardzību⁸⁰ aspektus apstrīd nevalstiskās organizācijas (NVO) kā ierobežojumus informācijas brīvībai⁸¹. Turklāt organizācija “Reportieri bez robežām” norāda, ka arvien pieaug tiesu iestāžu un policijas tendence ignorēt žurnālistu avotu aizsardzību un kavēt izmeklēšanas žurnālistiku⁸². Šķēršļi efektīvai piekļuvei informācijai, piemēram, mērķtiecīga mediju akreditācijas atteikšana no politiskās partijas puses, un gadījumi, kad tiek ietekmēta žurnālistu drošība, piemēram, fiziski uzbrukumi, ir atspoguļoti arī brīdinājumos par Spāniju Eiropas Padomes Žurnālistikas un žurnālistu drošības aizsardzības veicināšanas platformā⁸³. Seši brīdinājumi tika publicēti 2019. gadā, bet trīs — 2020. gadā⁸⁴.

⁷⁵ Plašsaziņas līdzekļu plurālisma uzraudzības instrumenta 2020. gada izdevums.

⁷⁶ 29. decembra Likums Nr. 29/2005 par institucionālo reklāmu un komunikāciju un *Real Decreto* Nr. 947/2006.

⁷⁷ Plašsaziņas līdzekļu plurālisma un brīvības centrs (2019), fakts lapa “Decriminalisation of Defamation”.

⁷⁸ Organizācija “Reportieri bez robežām” (2019), “Alarm about growing violence against reporters in Catalonia”.

⁷⁹ Konstitūtīvais likums Nr. 1/2015.

⁸⁰ Konstitūtīvais likums Nr. 4/2015. Trīs minētie tiesību akti tiek bieži dēvēti par “mutes aizbāšanas likumiem” (*Gag Law*).

⁸¹ *PDLI et al.* (2019), citāts Plašsaziņas līdzekļu plurālisma uzraudzības instrumenta 2020. gada izdevumā.

⁸² Organizācija “Reportieri bez robežām” (2020), preses brīvības indekss: Spānija.

⁸³ Skatīt arī Eiropas Padomes Ministru komitejas Ieteikumu Nr. CM/Rec(2016)4.

⁸⁴ Eiropas Padome, Žurnālistikas un žurnālistu drošības aizsardzības veicināšanas platforma. Brīdinājumus platformā ievieto NVO un citi attiecīgie pārstāvji. Uz 2020. gada augustu bija “aktīvi” 16 brīdinājumi, no kuriem septiņos draudu avots ir “nevalstisks” vai “nezināms”. Varas iestādes jau ir iesniegušas atbildi uz sešiem no šiem brīdinājumiem.

IV. CITI INSTITUCIONĀLI JAUTĀJUMI SAISTĪBĀ AR LĪDZSVARA UN ATSVARA SISTĒMU

Spānija ir parlamentārā monarhija ar divpalātu parlamentu (*Cortes Generales*)⁸⁵. Tā ir decentralizēta unitāra valsts, kurā valstij un autonomajiem reģioniem (*Comunidades Autónomas*) ir gan ekskluzīva, gan dalīta kompetence⁸⁶. Konstitucionālās tiesas kompetencē ir pārbaudīt tiesību aktu atbilstību Konstitūcijai. Abām parlamenta palātām — Kongresam un Senātam — ir likumdošanas kompetence, kuru tās var deleģēt valdībai, ievērojot noteiktus ierobežojumus⁸⁷. Valdībai, abām parlamenta palātām, autonomo reģionu asamblejām un vismaz 500 000 pilsoņu grupai ir likumdošanas iniciatīvas tiesības.

Spānijā pastāv jaukts režīms, saskaņā ar kuru pārbauda tiesību aktu atbilstību Konstitūcijai. Konstitucionālajai tiesai ir ekskluzīva kompetence pārbaudīt tiesību aktu atbilstību Konstitūcijai. Principā tiesas paziņojums par neatbilstību Konstitūcijai izraisa likuma *erga omnes* anulēšanu un rada atpakaļejošas sekas. Parastās tiesas var arī kontrolēt retāk izdotu tiesību aktu, piemēram, valdības noteikumu, atbilstību Konstitūcijai. Pēdējā gadījumā pārskatīšanas ietekme aprobežojas ar normas pasludināšanu par nepiemērojamu konkrētajā situācijā. Tomēr pastāv arī īpaša tiesiskā procedūra, kas šīm tiesām ļauj noteiktos apstākļos normu anulēt. Pieteikumu par konstitucionalitātes pārbaudi Konstitucionālajā tiesā var iesniegt valdības vadītājs, ombuds, 50 deputāti, 50 senatori, Valsts prokuratūra, autonomie reģioni un tiesas. Privātpersonas var ierosināt lietu Konstitucionālajā tiesā, bet tās nevar apstrīdēt tiesību aktus⁸⁸. Iespēju pieprasīt pārbaudi par atbilstību Konstitūcijai 2020. gada maijā izmantoja vairāk nekā piecdesmit deputātu grupa, kas Konstitucionālajā tiesā apstrīdēja tādu vairāku tiesību normu konstitucionalitāti, kuras pieņemtas saistībā ar ārkārtas stāvokli, kas izsludināts Covid-19 izraisītās veselības krīzes pārvarēšanai⁸⁹.

Ieinteresētās personas ir iesaistītas likumdošanas procedūrā, un ir ieviesti pārredzamības nodrošināšanas pasākumi. Likums jo īpaši paredz pienākumu veikt sabiedriskās apspriešanas, kurām noteikts vismaz 15 dienu termiņš⁹⁰. Turklāt tiesību aktu projektiem būtu jāpievieno normatīvās ietekmes analīzes ziņojums, kurā jāiekļauj sabiedriskās apspriešanas kontekstā saņemto iesniegumu kopsavilkums. Likums nosaka arī konkrētus gadījumus, kad likumdošanas procesā jākonsultējas ar Tiesu ģenerālpadomi un Prokuratūras padomi. Kongress un Senāts attiecīgajos portālos publicē visu informāciju par likumdošanas iniciatīvām un priekšlikumiem. Visiem Spānijas reģioniem ir savs pārredzamības tiesiskais regulējums⁹¹.

⁸⁵ Tas sastāv no Deputātu kongresa (apakšpalāta) un Senāta (augšpalāta). Abi tiek ievēlēti tiešā veidā.

⁸⁶ Autonomajiem reģioniem ir politiska un finansiāla autonomija; to institucionālās organizācijas centrā ir Likumdošanas asambleja un Pārvaldības padome ar izpildvaras un administratīvām funkcijām, kā arī prezidents, ko ievēl asambleja no tās deputātu vidus. Autonomajiem reģioniem ir pilnvaras izdot tiesību aktus daudzās jomās, kurās tiem ir ekskluzīva kompetence. Tie var arī pieņemt sekundārus tiesību aktus noteiktās jomās, kas ir valsts kompetencē, kā arī nodrošināt valsts noteikumu izpildi.

⁸⁷ Spānijas Konstitūcijas 82. pants.

⁸⁸ Pēc tam, kad visi pārējie tiesiskās aizsardzības līdzekļi ir izsmelti, iespējama pamattiesību pārkāpuma gadījumā personas var vērsties Konstitucionālajā tiesā.

⁸⁹ Konstitucionālā sūdzība Nr. 2054-2020. Lieta pašlaik tiek izskatīta.

⁹⁰ Šo periodu var saīsināt līdz septiņām dienām, ja to motivē īpaši apstākļi vai ja tiek piemērota steidzama likumdošanas procedūra.

⁹¹ Reģionālajiem pārredzamības portāliem un tiesiskajam regulējumam var piekļūt vietnē https://transparencia.gob.es/transparencia/transparencia_Home/index/MasInformacion/Administraciones-publicas.html#casn.

Covid-19 pandēmijas kontekstā tika izmantotas ārkārtas pilnvaras. Valdība izsludināja ārkārtas stāvokli⁹² un pēc tam paziņoja par to Deputātu kongresam⁹³. Deputātu kongress apstiprināja sešas vienošanās par ārkārtas stāvokli⁹⁴. Konstitūcija arī piešķir valdībai tiesības izdot likumus, pieņemot dekrētlikumus ārkārtas un steidzamu vajadzību gadījumos un noteiktajā materiālās piemērošanas jomā⁹⁵. Valdībai ir pienākums iesniegt šādu dekrētlikumu Kongresam, un tam ir prerogatīva atkāpties no tā. Konstitucionālā tiesa var kontrolēt arī to, vai valdība pārkāpj tās rīcības brīvību, nosakot steidzamo radušos vajadzību, kā arī izvērtēt saikni starp veicinošajiem apstākļiem un pieņemtajiem pasākumiem.

Pamattiesību aizsardzību nodrošina neatkarīgas iestādes. Ombuds (*Defensor del Pueblo*) ir Spānijas valsts cilvēktiesību institūcija. 2018. gadā Valsts cilvēktiesību aizsardzības iestāžu globālā alianse (*Global Alliance of National Human Rights Institutions — GANHRI*) ombudam atkārtoti piešķīra “A” statusu attiecībā uz tā atbilstību ANO Parīzes principiem⁹⁶. Ombudu ieceļ parlaments, un tas nodrošina visu pilsoņu pamattiesību ievērošanu attiecībā ar valsts pārvaldi⁹⁷. Ombuds ir neatkarīga iestāde un nesaņem norādījumus no nevienas iestādes, un savus pienākumus veic autonomi. Katru gadu tas nosūta ziņojumu parlamentam par savu darbību⁹⁸ un var arī iesniegt ziņojumus par jebkuru tēmu, kuru uzskata par īpaši nopietnu vai steidzamu. Ombuda kompetencē ir arī uzsākt pārbaudi par atbilstību Konstitūcijai un *habeas corpus* procedūras⁹⁹. Pārredzamības labad visas attiecīgās izmeklēšanas un sūdzības reāllaikā tiek publicētas ombuda tīmekļa vietnē.

Spānija ir izstrādājusi tā sauktos “atvērtās pārvaldības plānus”. Kopš 2013. gada valdība ir ieviesusi atvērtās pārvaldības normas¹⁰⁰ ar mērķi stiprināt saiknes starp pilsoņiem un varas iestādēm un attīstīt pastāvīgu dialogu, lai vairāk iesaistītu iedzīvotājus valsts politikas veidošanā. Šajā kontekstā Spānija ir izstrādājusi “atvērtās pārvaldības plānus”¹⁰¹. Šo plānu mērķis bija vienkāršot procedūras un uzlabot informācijas pārredzamību un labākas kvalitātes informācijas pieejamību pilsoņiem dažādās politikas jomās, tostarp tiesiskuma jomā. Īpaša iniciatīva, kas tika uzsākta šajā kontekstā, bija “Atvērtās pārvaldības foruma” izveide. Šī foruma, kas aptver valsts pārvaldes un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjus, mērķis ir turpināt dialogu ar pilsonisko sabiedrību un padarīt informāciju pieejamu pilsoņiem. Visi šī foruma sanāksmju līgumi, protokoli un citi dokumenti tiek publicēti Pārredzamības portālā¹⁰².

⁹² Karaļa 14. marta Dekrēts Nr. 463/2020, ar kuru tiek paziņots par ārkārtas stāvokli Covid-19 izraisītās veselības krīzes pārvarēšanai. Ārkārtas stāvoklis ir visvieglākais no trim iespējamiem kritiska stāvokļa režīmiem, kas paredzēti Spānijas Konstitūcijā. Tas neaptur Konstitūcijā noteikto pamattiesību vispārējo piemērojamību, tomēr pieļauj dažu konkrētu brīvību ierobežošanu.

⁹³ Spānijas Konstitūcijas 116. panta 2. punkts un 1981. gada 1. jūnija Konstitūtīvā likuma Nr. 4/1981 6. un 8. pants.

⁹⁴ Kaut arī ārkārtas stāvokļa izsludināšana ir tikai valdības kompetencē, tās vienošanās skaidri jāapstiprina Deputātu kongresam, kas var iesniegt priekšlikumus attiecībā uz pasākumu vērienu un nosacījumiem, kas piemērojami laikā, kamēr ir spēkā vienošanās par ārkārtas stāvokli. Skatīt arī karaļa 2020. gada 27. marta Dekrētu Nr. 476/2020, karaļa 2020. gada 10. aprīļa Dekrētu Nr. 487/2020, karaļa 2020. gada 24. aprīļa Dekrētu Nr. 492/2020, karaļa 2020. gada 8. maija Dekrētu Nr. 514/2020, karaļa 2020. gada 22. maija Dekrētu Nr. 537/2020, karaļa 2020. gada 5. jūnija Dekrētu Nr. 555/2020. Ārkārtas stāvoklis beidzās 2020. gada 21. jūnijā.

⁹⁵ Spānijas Konstitūcijas 86. pants.

⁹⁶ ENNHRI (2020), “State of the Rule of Law in Europe, Reports from National Human Rights Institutions”.

⁹⁷ Spānijas Konstitūcijas 54. pants.

⁹⁸ Likuma Nr. 3/1981 3. pants.

⁹⁹ Piemēram, iespēja apstrīdēt aizturēšanu.

¹⁰⁰ Likums Nr. 19/2013 par pārredzamību, piekļuvi publiskai informācijai un labas pārvaldības praksi.

¹⁰¹ 2011. gadā Spānija kļuva par Atvērtās pārvaldības partnerības dalībnieci. Līdz šim Spānija ir izstrādājusi trīs tā dēvētos “atvērtās pārvaldības plānus”: <https://www.opengovpartnership.org/members/spain/>.

¹⁰² Spānijas sniegtā informācija 2020. gada ziņojumam par tiesiskumu.

Ceturrtā atvērtās pārvaldības rīcības plāna, kas jāapstiprina 2020. gada trešajā trimestrī, mērķis ir informēt sabiedrību par atvērtās pārvaldības vērtībām, veicinot stratēģijas 2030. gadam ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu¹⁰³. Šī iniciatīva ir svarīga arī, ņemot vērā to, ka pilsoniskās sabiedrības telpa Spānijā tiek uzskatīta par sašaurinātu¹⁰⁴.

¹⁰³ Sk. iepriekšējo piezīmi.

¹⁰⁴ *CIVICUS* reitings; reitingu izsaka šādā piecu kategoriju skalā: atvērta, ierobežota, traucēta, apspiesta un noslēgta pilsoniskā sabiedrība. Skatīt arī III iedaļu.

I pielikums. Informācijas avotu saraksts alfabētiskā secībā *

* To iesūtīto dokumentu saraksts, kas saņemti 2020. gada ziņojuma par tiesiskumu apspriešanas laikā, ir pieejams (COM tīmekļa vietnē).

Pretkorupcijas prokuratūra (2018), 2018. gada pārskats: https://www.fiscal.es/documents/20142/183863/memoria2018_fiscalia_anticorrupcion.pdf/f6fb3789-9dde-d9cf-eb39-c7223e13794f.

Asociación de Fiscales (2020), “Contestación de la Asociación de Fiscales a la consulta realizada por la Comisión Europea para el ‘Annual Rule of Law Report - stakeholder consultation’ (Informe Anual sobre el Estado de Derecho)”: <http://asociaciondefiscales.es/images/Pdf/200521%20-%20Cuestionario%20Unión%20Europea.pdf>.

Asociación de Fiscales (2020. gada 13. janvāris), paziņojums presei: <http://asociaciondefiscales.es/index.php/general/actividades-a-f/comunicados?start=14>.

Plašsaziņas līdzekļu plurālisma un brīvības centrs (2020), “2020 Media pluralism monitor”: <https://cmpf.eui.eu/media-pluralism-monitor/mpm-2020>.

CEPEJ (2018), “European judicial systems: efficiency and quality of justice”.

CIVICUS (2020), Spānijas valsts profils: <https://monitor.civicus.org/country/spain/>.

Deputātu kongress (2019. gada 2. aprīlis), paziņojums presei: http://www.congreso.es/portal/page/portal/Congreso/Congreso/SalaPrensa/NotPre?piref73_7706063_73_1337373_1337373.next_page=/wc/detalleNotaSalaPrensa?idNotaSalaPrensa=32975&mostrarvolver=N.

Consejo General de la Abogacía Española (2020), informācija, kas sniegta tiešsaistē notikušajā apspriešanā ar ieinteresētajām personām saistībā ar 2020. gada ziņojumu par tiesiskumu.

Spānijas Konstitucionālā tiesa (2020. gada 8. maijs), rīkojums par pieņemamību attiecībā uz *Recurso de inconstitucionalidad n.º 2054-2020, contra los artículos 7, 9, 10 y 11 del Real Decreto 463/2020, de 14 de marzo, por el que se declara el estado de alarma para la gestión de la situación de crisis ocasionada por el COVID-19; el Real Decreto 465/2020, de 17 de marzo; el Real Decreto 476/2020, de 27 de marzo; el Real Decreto 487/2020, de 10 de abril; el Real Decreto 492/2020, de 24 de abril; y la Orden SND/298/2020, de 29 de marzo, por la que se establecen medidas excepcionales en relación con los velatorios y ceremonias fúnebres para limitar la propagación y el contagio por el COVID-19*. <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2020-4875>.

Eiropas Padome (1999), Krimināltiesību pretkorupcijas konvencija.

Eiropas Padomes Ministru komiteja (2000), Ministru Komitejas Ieteikums dalībvalstīm Nr. Rec(2000)19 “Role of Public Prosecution in the Criminal Justice System”.

Eiropas Padomes Ministru komiteja (2010), Ministru Komitejas Ieteikums dalībvalstīm Nr. CM/Rec(2010)12 “Judges: independence, efficiency and responsibilities”.

Eiropas Padomes Ministru komiteja (2016), Ministru Komitejas Ieteikums dalībvalstīm Nr. CM/Rec(2016)4 “Protection of journalism and safety of journalists and other media actors”.

Eiropas Padome, Žurnālistikas un žurnālistu drošības aizsardzības veicināšanas platforma — Spānija: <https://www.coe.int/en/web/media-freedom/spain>.

Komunikācijas ģenerāldirektorāts (2016–2020), “Eurobarometer: perceived independence of the national justice system in the EU among the general public”.

Komunikācijas ģenerāldirektorāts (2020), “Special Eurobarometer 502: corruption”.

Komunikācijas ģenerāldirektorāts (2020), “Flash Eurobarometer 482: Businesses' attitudes towards corruption in the EU”.

El País (2020. gada 20. februāris), “Los jueces exigen al ministro la renovación cuanto antes del Poder Judicial”: https://elpais.com/politica/2020/02/19/actualidad/1582142956_826283.html.

- Europapress* (2019. gada 13. novembris), “Vox mantendrá el veto a medios en sus sedes y, si le obligan a rectificar, suspenderá las ruedas de prensa”: <https://www.europapress.es/nacional/noticia-vox-mantendra-veto-medios-sedes-si-le-obligan-rectificar-suspendera-ruedas-prensa-20191113140316.html>.
- Eiropas Komisija (2013–2020), ES rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā.
- Eiropas Komisija (2020), ES rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā, kvantitatīvā faktu lapa.
- Eiropas Komisija (2020), “Country Report Spain”, SWD(2020) 508 final.
- Eiropas Valsts cilvēktiesību iestāžu tīkls (2020), Eiropas Valsts cilvēktiesību iestāžu tīkla sniegtie dati apspriedei ar ieinteresētajām personām saistībā ar 2020. gada ziņojumu par tiesiskumu.
- Eiropas Valsts cilvēktiesību iestāžu tīkls (2020), “The rule of law in the European Union – Reports from National Human Rights Institutions”.
- Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra (2020), iesniegums Eiropas Komisijai pirmā gada ziņojuma par tiesiskumu sagatavošanas ietvaros.
- Finanšu darījumu darba grupa (2014), “Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures, Mutual Evaluation Report on Spain, 2014”: <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Spain-2014.pdf>.
- Tiesu ģenerālpadome (2019. gada 23. decembris), paziņojums presei: <http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder-Judicial/Consejo-General-del-Poder-Judicial/Oficina-de-Comunicacion/Archivo-de-notas-de-prensa/El-presidente-del-TS-y-del-CGPJ-recuerda-de-nuevo-al-Congreso-y-al-Senado-la-necesidad-de-renovar-el-organo-de-gobierno-de-los-jueces>.
- Tiesu ģenerālpadome (2020. gada 16. janvāris), paziņojums presei: <http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder-Judicial/Consejo-General-del-Poder-Judicial/Oficina-de-Comunicacion/Archivo-de-notas-de-prensa/El-CGPJ-decide-paralizar-temporalmente-el-nombramiento-de-cargos-judiciales-en-la-confianza-de-una-pronta-renovacion-de-la-institucion>.
- Tiesu ģenerālpadome (2020. gada 15. jūlijs), paziņojums presei: <http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder-Judicial/Consejo-General-del-Poder-Judicial/En-Portada/El-presidente-del-TS-y-del-CGPJ-recuerda-por-cuarta-vez-al-Congreso-y-al-Senado-la-necesidad-de-renovar-el-organo-de-gobierno-de-los-jueces>.
- GRECO* (2013), ceturtās novērtēšanas kārtas “Korupcijas novēršana parlamenta deputātu, tiesnešu un prokuroru darbībā” novērtējuma ziņojums par Spāniju.
- GRECO* (2019), ceturtās novērtēšanas kārtas “Korupcijas novēršana parlamenta deputātu, tiesnešu un prokuroru darbībā” otrais atbilstības starpziņojums par Spāniju.
- GRECO* (2019), piektās novērtēšanas kārtas “Korupcijas novēršana un integritātes veicināšana centrālajās valdībās (augstākās izpildvaras funkcijas) un tiesībsardzības iestādēs” novērtējuma ziņojums par Spāniju.
- Juezas y Jueces para la Democracia* (2020. gada 18. maijs), paziņojums presei: <http://www.juecesdemocracia.es/2020/05/18/comunicado-jjpd-reclama-la-inmediata-reanudacion-la-actividad-judicial/>.
- ESAO (2008), “Specialised Anti-Corruption Institutions – Review of Models, Anti-Corruption Network for Eastern Europe and Central Asia”.
- Organizācija “Reportieri bez robežām” (2019), “Alarm about growing violence against reporters in Catalonia”: <https://rsf.org/en/reports/alarm-about-growing-violence-against-reporters-catalonia>.
- Organizācija “Reportieri bez robežām” (2020), “2020 RSF Index: Europe’s journalists face growing dangers”: <https://rsf.org/en/2020-rsf-index-europes-journalists-face-growing-dangers>.
- Spānijas valdība (2020), Spānijas sniegtā informācija 2020. gada ziņojumam par tiesiskumu.

Spānijas Augstākā tiesa, Civillietu palāta (2019. gada 5. jūnijs), rīkojums: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:82019ES0605\(53\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:82019ES0605(53)&from=EN).

Transparency International, 2019. gada korupcijas uztveres indekss: <https://www.transparency.org/en/cpi/2019/results/esp>.

Union Progresista de Fiscales (2020), informācija, kas sniegta tiešsaistē notikušajā apspriešanās ar ieinteresētajām personām saistībā ar 2020. gada ziņojumu par tiesiskumu.

Virtuāls Spānijas apmeklējums 2020. gada ziņojuma par tiesiskumu sagatavošanas kontekstā.

II pielikums. Spānijas apmeklējums

Komisijas dienesti 2020. gada jūnijā organizēja virtuālas sanāksmes ar šādām personām un iestādēm:

- akadēmiskās vides eksperti
- asociācija *Abogados del Estado*
- Prokuroru asociācija
- Tiesas sekretāru kolēģija
- Nacionālā tirgus un konkurences komisija
- Revīzijas palāta
- Eiropas Žurnālistu asociācija
- FEPA
- Notāru ģenerālpadome
- Spānijas Advokātu ģenerālpadome
- Tiesu ģenerālpadome
- Neatkarīgais tiesu forums
- Tiesnešu un mirtiesnešu *Francisco de Vitoria* vārdā nosauktā asociācija
- *Judges for Democracy*
- Madrides Preses apvienība
- Ārlietu ministrija
- Tieslietu ministrija
- Ģenerālprokuratūra
- Informācijas brīvības aizsardzības platforma
- Profesionālā un neatkarīgā prokuroru asociācija
- Profesionālā tiesnešu asociācija
- Prokuroru progresīvā apvienība
- Prokuroru padome
- Augstākā tiesa
- Ģenerālprokuratūras tehniskais kabinets
- Pārredzamības padome
- *Transparency International* Spānijas nodaļa

* Komisija vairākās horizontālās sanāksmēs tikās arī ar šādām organizācijām:

- *Amnesty International*
- Eiropas Pilsonisko brīvību savienība
- “Pilsoniskā sabiedrība — Eiropa”
- Eiropas Baznīcu konference
- *EuroCommerce*
- Eiropas Bezpeļņas organizāciju tiesību centrs
- Eiropas Preses un plašsaziņas līdzekļu brīvības centrs
- Eiropas Pilsoniskās sabiedrības forums
- *Free Press Unlimited*
- *Front Line Defenders*
- ILGA Eiropas nodaļa
- Starptautiskā Juristu komisija
- Starptautiskā Cilvēktiesību federācija
- Starptautiskais Preses institūts
- Mūžizglītības platforma
- Iniciatīva *Open Society Justice* / Atvērtās sabiedrības Eiropas politikas institūts
- “Reportieri bez robežām”
- *Transparency International* ES nodaļa